

Leksikon fra abba til K.L. Aastrup

Et universalleksikon, som oplyser om alle slags emner inden for kirke og kristendom, var intentionen med dette værk, men det blev til en ansats

Carsten Bach-Nielsen og
Jan Lindhardt (red.):
Kirke og kristendom. Leksikon.
Rosinante 2001. 450 sider, 699 kro-
ner

Af Marianne Rasmussen

I de senere år har vi fået en ny bibeloversættelse, et nyt bibelleksikon, en dansk encyclopædi, en filosofihåndbog, et kvindebiografisk leksikon. Det synes at være opslagsværkernes tid., hvilket er interessant, når man tager i betragtning, hvor megen informationssøgning, der foregår via Internettet i dag. Men flere af værkerne enten findes eller vil om nogle år kunne findes i elektronisk form.

Nu har vi også fået et nyt kirkeleksikon.

Bag *Kirke og kristendom* står en række danske universitetsteologer med lektor Carsten Bach-Nielsen og biskop Jan Lindhardt i den redaktionelle spids.

I mit hjemmebibliotek skal *Kirke og kristendom* supplere *Kirke-Leksikon for Norden*, det uundværlige og temmelig forældede værk, hvis fire bind udkom i perioden 1900-1929. Det glæder mig, at der er blevet udarbejdet et opdateret værk. Noget er der jo sket i kirken i det 20. århundrede.

Hvem leksikonets målgruppe er, er mig uklart. I forordet skriver de to

redaktører, at *Kirke og kristendom* oplyser enhver, der søger viden om alle slags emner inden for kirken og kristendommen: historie, kunst, idegrundlag, trosspørgsmål, liturgi, ritualer, missioner, institutioner osv.” Det har været intentionen at tilvejebringe “et universalleksikon på sit område...der tager udgangspunkt i vores egen tid”. Samtidig slår redaktørerne fast, at værket hverken er et bibel- eller et religionsleksikon.

Med sine sølle 450 sider kan leksikonet på ingen måde leve op til intentionen - eller ikke indholdsmæssigt. Men som

supplement til fx *Kirke-Leksikon for Norden* vil *Kirke og kristendom* nok kunne finde sin plads på præstegårdshylder og især seminariehylder.

Kvindelige præster

Anmeldelser af leksika har ofte præg af, at lige netop anmelderens specifikke fagområde er underprioriteret i pågældende værk. Denne anmeldelse skal ikke være nogen undtagelse.

Når man i opslaget *kvindelige præster* kan læse, at modstanden mod kvindelige præster er voksende på den kirkelige højrefløj, kunne det være interessant at vide, hvor stor den kirkelige højrefløj er. Men den kirkelige højrefløj kan ikke slås op. Det kan ganske vist både *højkirkelighed*, *Indre Mission* og *Luthersk Missionsforening*, men ingen af disse opslag giver tilstrækkelig information om den kirkelige højrefløj.

De kirkeretlige forhold vedrørende kvindelige præster (vel at mærke i den danske folkekirke) er fremstillet tilfredsstillende i opslaget; så meget desto mere undrer det mig, at man har valgt ikke at nævne ét eneste af de bibelske eller kirkeordningsmæssige argumenter for eller imod kvindelige præster

Der nævnes i opslaget *kvindelige præster*, at vi i Danmark har en kvindelig biskop, nemlig Liselotte Rebel. Vil man vide mere om hende - eller om biskopperne i København, Viborg eller Odense - leder man forgæves i leksikonet. Vil man derimod vide noget om Aalborgs, Århus' eller Haderslevs biskopper, får man et kort indblik i d'herrers virke. Om det er i sin egenskab af biskop eller som tidligere docent ved Det Teologiske Fakultet i Århus - universitetsteolo-

gerne nævnes i hobetal - at redaktøren Jan Lindhardt har sit eget opslag, står hen i det uvisse

Det kniber med konsekvensen

Griber man til *alfa og omega*, altså til opslagene under "a" og "o", griber man sig også til hovedet over de fejl og mangler, der er.

Det er irriterende at blive henvist fra *Amerika, kirkesamfund* til *United States of America*, som ikke findes. Opslaget er retteligt *USA*. Leksika skal være korrekte. Netop USA-opslaget er i øvrigt mere forvirrende end opklarende, synes jeg; med kun én spalte til sin rådighed kan det ikke undre, at forfatteren forfalder til at remse op, fire gange ved hjælp af glosen "desuden". Opslaget er for kompakt til, at man får ret meget ud af at læse det.

I stedet for *Kirke og kristendom* burde leksikonet måske have heddet *Folkekirke og kristendom*. Opslaget om den apostolske kirke er primært en henvisning til *pinsebevægelsen*, hvis opslag til gengæld i påfaldende grad vægter en ung skuespillerindes

engagement i bevægelsen omkring 1919. Denne læsers uvidenhed om (nuancerne i) forholdet mellem den apostolske kirke og pinsebevægelsen står tilbage.

Aronitisk velsignelse kan slås op, dog alene som henvisning til *velsignelse*, men hvorfor kan apostolsk velsignelse da ikke? Opslaget *velsignelse* nævner dem begge.

Heller ikke hvad bekendelseskriterierne angår, hemsøges leksikonet af konsekvens; Athanasium findes under sin danske betegnelse, *athanasiansk trosbekendelse*, mens den augsburgske bekendelse findes under sit latinske navn, *Confessio Augustana*.

Og hvorfor har *arkæologi* sit eget opslag, når sociologi ikke har? Dette virker besynderligt, ikke mindst sammenholdt med redaktørernes intention om at tage udgangspunkt i vores egen tid. Nok har den teologiske interesse for arkæologi som disciplin haft en opblomstring, men interessen for sociologi er næppe mindre.

Under "o" findes adskillige orde-

ner, *OCarm*, *OCist* og *OFM* (karmeliterne, cistercienserne og franciskanerne) for blot at nævne nogle. Disse opslag er korte og klare og en fryd at læse i et opslagsværk, synes jeg. Der er også meget godt stof i *Kirke og kristendom!*

Jeg har fx lært, at den københavnske biskop, også hvad klædning angår, er primus inter pares (først blandt ligestillede, hvilket man i parentes bemærket ikke kan slå op i leksikonet); denne bærer nemlig, ligesom den kongelige konfessionarius, *ornat* af fløjel, mens de øvrige biskoppers klædning er af silke.

Tilbage står det, at *Kirke og kristendom* som kirkeleksikon fylder ud i et tomrum, selvom det ikke udfylder dette tomrum. Men sådan er det vist altid med leksika: Man ønsker dem bedre og større – man vil have mere.

Marianne Rasmussen er cand.theol.